

Dimissionstale 2017, torsdag 22. juni, Thy-Mors HF & VUC

Af rektor Jens Otto Madsen

Kære hf-studenter, kære kursister

I dag er en rigtig festdag!

I har nået det mål, I satte jer den sommer for to eller tre år siden, hvor I sikkert opfattede de forestående år på Thy-Mors HF & VUC som en evighed, der lå udstrakt foran jer. Men nu er årene gået, og I har netop passeret målstregen. Hjertelig tillykke med det!

I har givet den en ordentlig skalle her i eksamenstiden, en del af jer har set blege, men fattede ud. I har klaret jer rigtig godt. Nogle af jer har måske tidligere levet lidt op til citatet fra den amerikanske præsident i 80'erne, Ronald Reagan:

"Det påstås, at hårdt arbejde aldrig har skadet nogen – men hvorfor tage chancen?"

I er vokset, I har udviklet jer fagligt og menneskeligt, og I er klar til at bryde op!

Som rektor her på Thy-Mors HF & VUC er det nu mit privilegium at dimittere jer. Ordet 'dimittere' stammer fra latin og betyder 'bortsende', og i vores sammenhæng betyder det at sende jer videre efter vel overstået hf-eksamen.

Nu skal I videre – på 'livets rejse', som det poetisk hedder. Og denne livets rejse – med eller uden mål – er også temaet for min tale til jer. Talen handler både om selve rejsen og målet med rejsen.

I kender sikkert historien om Alice i eventyrland:

Alice kom en dag til et sted, hvor vejen delte sig, og hun så en kat oppe i et træ." "Hvilken vej skal jeg gå?" Sagde hun til katten.

Kattens svar var et spørgsmål; "Hvor skal du hen?"

"Det ved jeg ikke", svarede Alice

Katten svarede: "Så er det lige meget".

Katten har selvfølgelig ret!

Men er det da ikke vigtigt – måske helt afgørende at vide, hvor man skal hen?

Jo selvfølgelig – i mange sammenhænge er det i den grad vigtigt. Men lad os prøve at nuancere svaret lidt.

Den nu afdøde George Harrison, der var med i den engelske popgruppen The Beatles, der huserede i 60'erne og 70'erne, sang på sin sidste CD:

“If you don't know where you are going, any road will take you there”.

Budskabet kan vel fortolkes noget i retning af: Selv om du ikke helt ved, hvor du i den sidste ende gerne vil hen, så *vælg* en vej, så finder du frem.

I kender sikkert alle det gamle danske mundheld, der siger: *Alle veje fører til ROM.*

Det kan vel egentlig opfattes som den modsatte synsvinkel:

Ved du, hvor du skal hen, kan du nå det ad mange veje, det vigtigste er at være på vej.

Begge udsagn giver i virkeligheden hver sin indfaldsvinkel til den synsvinkel – *at det vigtigste er at være på vej.*

Om man har et nøje fastlagt mål, er ikke altid det afgørende.

For hvad betyder det egentlig, at man ikke ved hvor man skal hen, når det gælder om at bevæge sig ud på ”Livets vej”?

Er der egentlig nogen, der ved det? I hvert fald er det vigtigt også at være opmærksom på dét, der sker *undervejs* på ens rejse.

Her i sommerferie kører mange mennesker sydpå i bil. Nogen kan lide at forberede turen rigtig grundigt. De ved måske nok, hvor de vil hen, men *turen* dertil er også vigtig. Derfor studerer de kort og beskrivelser og overvejer, hvilke veje der er bedst. Om der er noget at se undervejs, hvor man skal gøre holdt, hvor man skal overnatte osv.

Andre programmerer deres GPS til ferieadressen og følger så bare slavisk dens anvisninger, ind til de er fremme ved bestemmelsesstedet.

I begge tilfælde skal man såmænd nok nå frem til målet, som jo var kendt i forvejen. Men hvilken forskel er der på de to måder at rejse på?

Hvis man er opmærksom på køreruten, får man sikkert rigtig mange oplevelser undervejs.

Man får tænkt over, hvad man skal have ud af turen, og man giver sig selv et overskud til at forberede sig på, hvad der møder én undervejs, så man også kan improvisere, hvis der sker noget uventet.

Stiller man GPS' en og kører, lurer faren for, at man bare kører uden at tage bestik af, hvad man kører forbi og hvilke muligheder der er undervejs på rejsen.

Kan man sammenligne dette billede fra rejseverdenen med jeres situation lige nu?

Ja – det synes *jeg* i hvert fald.

I står nu foran et liv, hvor I har rigtig mange muligheder for at benytte jer af jeres omgivelser, for at nå frem til jeres mål.

Fra den ene yderlighed, hvor I kan lade jer lede af omgivelserne. Af jeres forældres forventninger – jeres kammeraters valg – af en forudfattet mening om, hvem I er, og hvad I kan. Eller I kan møde verden med nysgerrighed og et ønske om nye oplevelser, og måske lade *dét* være målet i sig selv.

I kan lade GPS'en være et billede på, at I følger den slagne vej. Uden nogen svinkeærinder og uden stop fører *den* jer til jeres mål.

Vejkortet derimod er på den anden side et billede på, at I hele tiden giver jer selv mulighed for at få et overblik over, hvor I er henne, og hvilke alternativer I har.

At I med andre ord husker at overveje, om det, I har gang i lige nu, er det rigtige. Skal man vælge, er mit bedste råd til jer:

Brug gerne GPS'en, når I skal vælge jeres vej. Men husk at tage kortet med – studér det jævnlige – og giv jer tid til at overveje – om I stadig bevæger jer i den rigtige retning.

Historien om Christoffer Columbus, som sejlede vestpå fra Spanien for at finde en ny vej til Indien er det bedste eksempel på, hvordan en opdagelsesrejse med en bestemt hensigt kan give uanede muligheder for eftertiden. Han vidste godt, at Indien lå øst for Spanien, men i og med at han mente, at jorden var rund, skulle man jo også kunne komme til Indien ved at rejse mod vest. Rejsen ville jo blot blive lidt længere.

Som bekendt *fandt* han ikke Indien, men Amerika, derfor navnet De Vestindiske Øer.

Der gik jo noget tid, inden man fandt ud af, at det ikke var Indien, Columbus havde fundet, men et helt nyt kontinent – Amerika.

Columbus havde et mål, da han begav sig af sted. Han sejlede ad en helt ukendt vej for at nå sit mål, men fandt noget helt andet. Et nyt land, nogle helt nye muligheder. Muligheder, der i den grad ændrede verden, og som kom til at betyde en helt ny forståelse af den verden, vi lever i.

Nu kan vi ikke alle være en Christoffer Columbus – og Amerika er jo også opdaget – men I kan stadig gå på opdagelse i jeres eget liv.

Og det har I alle – næsten – uanede muligheder for.

Nu kommer vi så til min sidste del af talen – den handler om at skyde til måls efter månen. Den handler om fremtiden. Den handler om at have ambitioner. Den handler om at ville gøre en forskel. Det er for mig ikke afgørende, hvilken uddannelse I kaster jer over nu eller senere. Men gør jer umage og forsøg at sætte jer spor.

Digteren Benny Andersen udtrykker i sit digt "*Råd til mine børnebørn*" præcist meningen med at gøre en forskel:

*Sæt jer store mål.
Sæt jer tydelige spor.
Det skal kunne ses, at I har været her.*

*Vi skød med slangebøsse engang.
De store drenge skød efter tomme flasker
Hvor er de flaskeskår i dag?*

*Jeg skød til måls efter månen,
Mærkerne ses tydeligt den dag i dag*

Gid I alle vil skyde til måls efter månen fremover, og husk hvis I rammer ved siden af, havner I blandt stjernerne!

Med disse ord vil jeg ønske jer tillykke endnu engang med både de fine og de mere beskedne resultater, I har opnået ved prøver og eksaminer her i maj og juni.

Nogle skal påbegynde en videre uddannelse, andre skal have et sabbatår og måske ud at rejse – "at rejse er at leve", sagde H.C. Andersen som bekendt, og det synes jeg, der er megen sandhed i – atter andre skal fortsætte med deres job eller finde et nyt. Til jer – pas godt på jer selv derude i samfundet.

Og så ved jeg da heldigvis også, at vi vil se nogle få af jer igen i midten af august.

Og til jer alle sammen:

Fortæl til kæresten, ægtefællen, jeres børn, til venner og bekendte om det glade budskab om meningsfuld almen læring suppleret af et fantastisk godt undervisningsmiljø – det findes her på Thy-Mors HF & VUC.

Endnu engang tillykke og ha' en rigtig, rigtig god sommer.

Med disse ord dimitterer jeg årets studenter og enkeltfagskursister på Thy-Mors HF & VUC.